

CODUL MORAL

AL UNIVERSITĂȚII DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMI ANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

PREAMBUL

Codul moral al USMF "Nicolae Testemi anu " (în continuare - Cod) însumează un complex de valori și imperative morale pe care e necesar să le respecte membrii instituției. Acesta asigură integritatea academică, un climat moral adecvat, promovând astfel imaginea pozitivă a Universității.

Prezentul Cod moral este menit să promoveze standardele morale supreme și să contribuie la conștientizarea unui comportament corespunzător de către membrii Universității: reprezentanții conducerii, cadrele didactice și științifice, cadrele didactice auxiliare, personalul administrativ, studenții, precum și persoanele care își fac studiile postuniversitare prin rezidențiat, magisterat sau doctorantură (în continuare membrii Universității).

Codul are următoarele *obiective* de bază :

- 1) stabilirea și promovarea standardelor de bază ale conduitei etico-morale;
- 2) angajamentul membrilor Universității privind conduita morală ;
- 3) prevenirea eventualelor încălcări de sorginte morală ;
- 4) prescrierea mecanismelor de raportare privind încălcările de ordin etico-moral

Codul nu exclude și nu substituie prevederile regulamentelor interne ale altor documente care reglementează activitatea universității.

I. IMPERATIVE ȘI VALORI GENERALE

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemi anu" (în continuare - Universitatea), este o instituție de învățământ superior, având drept misiune formarea cadrelor medicale, farmaceutice, didactico-științifice. USMF reprezintă o entitate dedicată evoluției cunoașterii și cercetării, dezvoltării și afirmării profesionale în condițiile respectării statutului de drept și a drepturilor omului.

Membrii Universității sunt îndemnați să respecte cele mai înalte exigențe de natură morală, de excelență și integritate în toate acțiunile sale. Ei trebuie să-și exercite obligațiile din numele Universității cu diligență și profesionalism și să corespundă celor mai înalte standarde de integritate și echitate.

Prestigiul Universității este unul dintre cele mai valoroase bunuri ale instituției. Membrii Universității se angajează să contribuie la dezvoltarea democratică și la prosperarea societății, plasând interesele comune pe poziții primordiale. Sunt obligați, de asemenea, să protejeze proprietatea intelectuală a acesteia (brevete, mărci comerciale, planuri, baze de date, etc.)

Membrii comunității universitare trebuie să întreprindă măsurile necesare pentru a evita sau soluționa adecvat eventualele conflicte de interese care ar putea compromite direct sau indirect îndeplinirea atribuțiilor sale.

Proprietatea Universității nu poate fi folosită în scopuri personale, cu excepția cazurilor când aceasta se permite în conformitate cu regulamentul Universității. Membrii Universității sunt obligați să fie economiști și să nu admită abuzuri la utilizarea resurselor existente. Cei care scriu sau vorbesc în public în calitatea lor profesională sau de expert pot să se identifice cu funcția sau calificările Universității, sau să utilizeze numele acesteia, cu specificarea faptului că opiniile expuse sunt ale lor proprii. Cei care fac comentarii în public referitor la unele probleme sociale, în afara funcțiilor profesionale, trebuie să facă acest lucru din nume propriu, fără a utiliza numele Universității.

Membrii Universității nu permite utilizarea numelui acesteia sau să se identifice ca angajați ai acesteia la promovarea sau reclamarea publică a produselor comerciale fără o aprobare prealabilă.

Universitatea solicită membrilor ei ca în cercetările și publicațiile lor să menționeze, în mod expres, sprijinul acordat de Universitate, de alte organizații sau persoane fizice pentru realizarea cercetării sau publicației respective.

Membrii comunității universitare se supun prevederilor legislației în vigoare cu privire la prevenirea și combaterea corupției; în cadrul universității este interzisă orice formă de corupție.

Valorile promovate de către Universitate sunt:

- profesionalismul,
- corectitudinea intelectuală ,
libertatea academică ,
autonomia personală ,
diligenta, nediscriminarea și
echitatea,
- transparența,
- respectul și toleranța,
- responsabilitatea, bunăvoința
și solicitudinea.

II. NORMELE DE CONDUITĂ MORALĂ

1. Profesionalismul

Profesionalismul în mediul USMF "Nicolae Testemițanu" constituie o valoare și concomitent un imperativ fundamental spre care trebuie să tindă fiecare membru. Profesionalismul universitar se caracterizează prin:

- competența în exercitarea profesiei (autoritate epistemică),
crede în autonomia deciziilor profesionale și a exercitării profesiei (protejarea de amatorism, diletantism și impostură),
identificare cu specialitatea și cu cei din același domeniu (cariera academică sau de cercetare devin elemente ale identității personale),
- dedicarea față de cariera academică pentru o parte semnificativă a vieții (prestigiul se obține în timp, dar nu depinde decisiv de vechime),
- obligația morală de a lucra în serviciul studenților, magiștrilor, doctoranzilor, (rezidenților secundaria ilor clinici, cercetătorilor științifici),
- evitarea unei implicări emoționale excesive, arbitrajului și a tratamentului preferențial nejustificat,
menținerea colegială a standardelor profesionale, solidaritatea colegială și concurența loială cu cei din domeniu.

Cadrele didactice au dreptul să adere la o interpretare sau altă a domeniului, fără a impune concepția studenților în procesul de predare și fără a ignora eventualele infirmități ale concepțiilor respective.

Membrii Universității trebuie să acționeze onest, cu bună credință, să respecte standardele de integritate academică. Nu sunt permise hărțuiala, manipularea, abuzul informației confidențiale, interpretarea eronată a faptelor și a practicii incorecte.

Încălcarea imperativelor în promovarea profesionalismului denaturează producerea cunoașterii, formarea studenților în acest tip de valori, lezează comunitatea științifică și diminuează prestigiul profesiei universitare.

2. Corectitudinea intelectuală

Activitatea în USMF presupune o corectitudine profesională impecabilă ce implică proprietatea intelectuală, aceasta incluzând drepturile de autor și invențiile pentru diferite

categorii de lucruri. Conduita academică corect presupune onestitate în îndeplinirea tuturor exigențelor academice. Este interzis orice formă de fraudă intelectuală: plagiatul total sau parțial, pseudoautoratul, copiatul în cadrul examenelor sau concursurilor, falsificarea rezultatelor cercetărilor, substituirea lucrurilor sau a identității persoanelor examinate, facilitarea în elucierii, preluarea lucrurilor de la colegi sau profesori, precum și tentativele de corupere spre fraudă.

Lipsa onestității academice semnifică toate tipurile de activități care frânează procesul de educație, dezvoltarea cunoașterii, evaluarea corectă a performanțelor studenților, cadrelor didactice și altor categorii de angajați.

3. Libertatea academică

Universitatea recunoaște și sprijină conceptul și practica libertății academice drept repere esențiale pentru realizarea adecvată a scopurilor cunoașterii și cercetării. Libertatea academică presupune obligarea membrilor Universității de a utiliza libertatea într-o manieră consecventă cu cucerirea și răspândirea rezonabilă și onestă a cunoștințelor și adevărului. Nu se acceptă manipularea, îndobtrinarea și educarea dogmatică în interiorul Universității, denaturarea conținutului științific al cursurilor, fabricarea rezultatelor cercetării în sensul obedienței față de grupuri politice, religioase, economice, etc., prin aceasta afectând obiectivitatea în procesul de cunoaștere și formare științifică adecvată domeniului de studii.

4. Autonomia personală

Autonomia personală în cadrul USMF presupune posibilitatea de a selecta individual, în cunoștință de cauză, programele de studii și de cercetare, traseele de carieră academică, oportunitățile, nivelul de excelență la care dorește să ajungă. Toate informațiile de importanță pentru membrii comunității academice a USMF (în special cele privitoare la standardele academice, programele de studii și cercetare, evaluarea, accesul și promovarea, membrii corpului profesoral și elementele relevante din CV-ul profesional al acestora, membrii conducerii universitare și CV-urile acestora, structura USMF, cercetarea universitară, baza materială, serviciile sociale etc.) vor fi puse în mod egal și în timp util la dispoziția tuturor celor interesați, pentru ca aceștia să poată selecta corect cele care înțeles de studii și profesie. Aceste informații trebuie publicate pe paginile **web** ale USMF.

Încălcare a autonomiei personale conduce la sancțiuni pentru cei responsabili de asigurarea acestora.

5. Diligența

Diligența reprezintă concomitent o valoare, o trăsătură morală și o calitate individuală fără de care prosperarea științifică, instruirea și educația ar fi imposibile. În cadrul universitar diligența necesită o manifestare prodigioasă în două medii: (1) mediul profesoral-didactic și (2) mediul studentesc, cel al magisteranzilor, doctoranzilor, rezidenților și secundarilor ilor clinici. Fără prezența spiritului firesc diligenței nu se pot remarca succesele scontate, din contra se depistează o reducere a tuturor indicilor.

Deși în mod direct această valoare sau trăsătură nu poate fi supusă analizei morale, lipsa sau prezența ei se resimte accentuat: în mediul științifico-didactic remarcăm insuccese sau succese (sistematice); în mediul studentesc se explică prin reușită și activitate scăzută sau sporită (sistematic). Insuccesele și indiciile scăzute manifestate sistematic constituie un motiv serios al examinării siluetei morale a persoanei concrete sau al colectivului din subdiviziuni.

6. Nediscriminarea și echitatea

Discriminarea în mediul academic reprezintă tratamentul inegal al unei persoane, care conduce la încălcarea ori limitarea drepturilor persoanei respective în funcție de gen, rasă, vârstă, dizabilitate, orientare sexuală, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, starea materială sau mediul de proveniență.

Mediul academic adecvat, favorabil trebuie să tindă și să asigure egalitatea de șanse și nu admită atât discriminarea propriu-zisă sau directă, cât și cea indirectă, când diferite reguli și practici neutre defavorizează de facto anumite persoane.

7. Transparența

Transparența presupune accesul la informații atât în ceea ce privește admiterea, angajarea și promovarea, cât și sursele de finanțare sau de cercetare și criteriile după care se iau deciziile instituționale în Universitate. Toate aceste informații sunt publicate în paginile web ale universității.

Angajarea și promovarea personalului academic și administrativ se efectuează în baza meritelor relevante ale candidaților pentru postul respectiv, în conformitate cu principiile nediscriminării și egalității de șanse. Criteriile de selecție pentru angajare și promovare trebuie definite cu claritate și să corespundă viitoarelor atribuții ale persoanei evaluate.

Interviurile sau examenele de promovare nu trebuie să conțină întrebări privind relațiile personale și viața privată a candidaților, istoriile personale (cu excepția celor privind strict parcursul academic sau profesional). Structurile de evaluare vor oferi informații clare pentru toți candidații privind particularitățile poziției înaintate la concurs, inclusiv programul special necesar exercitării postului, necesitatea unor deplasări frecvente etc.

Studenții pot avea acces la informațiile privind criteriile de evaluare la examene, colocvii etc., încă de la începutul fiecărui curs (seminar, laborator, inclusiv cele de licență, disertație, doctorat), precum și la explicațiile referitoare la notele obținute.

8. Respectul și toleranța

Universitatea este menită să reprezinte un mediu academic adecvat studiului și cercetării, deschis în egală măsură tuturor membrilor comunității universitare. Mediul academic cultivă valorile raționalității și schimbului de argumente, ale autonomiei și responsabilității individuale. Prezența unui mediu academic adecvat presupune respect reciproc, toleranță și cooperare între toți membrii comunității academice, precum și între aceștia și colaboratorii lor externi. Respectul față de ceilalți membri se demonstrează prin faptul că disputele se rezolvă prin argumente raționale și nu prin utilizarea unor tipuri de limbaj (cuvinte, stil, ton) sau acțiuni care reprezintă atacuri la persoană. Sunt interzise comportamentele insultătoare, respectiv actele de exprimare injurioasă, intimidat sau umilitoare. Fermitatea și severitatea nu sunt comportamente insultătoare decât dacă devin deosebit de excesive și sunt dirijate sistematic și nedrept către aceiași oameni, până devin acte de persecuție.

Membrii Universității se obligă să respecte convingerile și moravurile culturale ale altora, să nu acționeze cu sau fără intenție de a prejudicia reputația sau perspectivele de carieră ale altor membri din comunitatea universitară.

9. Responsabilitatea

Responsabilitatea personală și profesională cere ca membrii Universității să aibă un comportament respectuos în scopul instaurării unui bine comun. Se manifestă față de studenți, subalterni, angajați, persoanele și entitățile cu care Universitatea întreține relații, precum și față de comunitate.

Universitatea încurajează membrii să se distingă prin activism și implicare în problemele profesionale și publice, prin colegialitate și cetățenie responsabilă.

Membrii Universității pot critica public, evidențiind încălcările standardelor profesionale și de calitate, cele ale drepturilor membrilor comunității academice.

Nu sunt permise și sunt supuse criticii: dezinformarea, calomnierea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din Universitate și din alte instituții universitare de către membrii propriei comunități academice.

10. Bun voia și solitudinea

Universitatea consideră drept dezirabile actele de bun voia și grija față de membrii comunității academice și față de orice persoane sau grupuri care solicită ajutor.

Bun voia și solitudinea nu trebuie să submineze imparțialitatea în evaluare și nu pot să fie folosite ca pretext pentru pînării. Aceste calități au un rol major în formarea unui mediu propice dezvoltării personale și profesionale și în consolidarea încrederii în fiecare persoană care face parte nu doar dintr-o instituție, ci și dintr-o comunitate pe care poate miza, care o sprijină și o apreciază.

Lipsa calităților date, cu excepția unor situații limită, în condițiile respectării celorlalte prevederi ale Codului, nu poate fi sancționată. Dar pot fi sancționate: indiferența față de cererile studenților sau cadrelor didactice, nepăsarea în cazurile în care aceasta afectează major desfășurarea procesului de învățământ sau cercetare etc.

Universitatea nu este o comunitate insulară, ci are relații cu celelalte comunități din care face parte: locală, națională, regională, internațională. Colaborează cu alte universități și față de care trebuie să se manifeste în spiritul competiției loiale, al parteneriatului și solidarității.

Aceste principii se cer practicate constant de membrii comunității academice, mai ales în situații în care membrii comunității academice trec prin derută, crize de adaptare, impasuri, drame, necazuri și au nevoie de mai mult decât de dreptate, neutralitate și imparțialitate - de empatie, compasiune, sprijin moral și material, ajutor, optimism, solidaritate. De asemenea, inclusiv în situații de realizări profesionale sau personale, este dezirabil ca membrii comunității academice să-și manifeste aprecierea și preuirea, să fie mândri de colegi sau studenți. Aceleași principii trebuie aplicate și în relațiile cu comunitățile sus-menționate.

În situații de calamități, crize majore în societate sau în instituție, membrilor comunității, în special administrației și profesorilor li se solicită altruism și autosacrificiu.

III. APLICARE ȘI CONFIRMARE

Prezentul Cod moral adoptat de Senatul Universității, nu exclude și nu substituie prevederile altor documente care reglementează activitatea Universității și stabilesc atribuțiile și responsabilitatea organelor de conducere, drepturile și obligațiile cadrului didactic și nedidactic, studenților etc.

În vederea aplicării Codului se creează Comisia de etică a Universității care va acționa în baza unui regulament propriu.

Comisia de etică este un organ colegial format din persoane cu autoritate care reprezintă cadrul didactic, nedidactic, rezidenții, doctoranzii și studenții Universității. Principalele atribuții ale Comisiei sunt: elaborarea și modificarea Codului moral al Universității, examinarea reclamațiilor și sesizărilor referitor la încălcarea Codului și propunerea modalităților de soluționare/confirmare, diseminarea și publicarea Codului.

Membrii comunității universitare (personalul didactic și nedidactic - la angajare, studenții - la înmatriculare) se obligă în scris să respecte prevederile prezentului Cod. Totodată, personalul didactic va comunica studenților despre conținutul Codului și necesitatea respectării lui la inițierea fiecărui curs de prelegeri. Membrii Universității vor conlucra în vederea aplicării

Codului. La apariția unor întrebări privind interpretarea prevederilor Codului sau în caz de incertitudine, membrii USMF vor consulta Comisia de etică a Universității.

În fiecare caz de încălcare a Codului moral, Comisia de etică va prezenta conducerii Instituției un raport privind examinarea sesizării despre încălcările și va propune modalitățile de soluționare. Conducerea (rectorul) Universității ia decizia finală cu privire la cazurile de încălcare a Codului.

În funcție de modificările intervenite în activitatea Universității, în legislație, prevederile Codului pot fi completate și/sau modificate.

Anex

Recomandări privind constituirea și funcționarea Comisiei de etică în USMF "Nicolae Testemițanu"

Comisia de etică poate fi formată din 19 membri cu autoritate care vor reprezenta, în proporții relativ egale, cadrele didactice, rezidenții, doctoranzii, studenții și personalul nedidactic al universității. Reprezentantul Departamentului (secției) juridic al USMF va face parte din Comisia de etică.

Comisia de etică va fi propusă și aprobată de Senatul Universității. Nu pot fi membri ai Comisiei persoanele care ocupă în Universitate funcții de conducere la nivel de Universitate sau facultate.

Printre atribuțiile de bază ale Comisiei de etică pot fi specificate:

- elaborarea/modificarea Codului moral al Universității;
examinarea reclamațiilor și sesizărilor referitoare la încălcarea Codului;
prezentarea conducerii Universității a rapoartelor privind examinarea cazurilor de încălcare și a propunerilor de soluționare;
analiza rezultatelor testării opiniei membrilor Universității (studenților, doctoranzilor, cadrului didactic și nedidactic) referitor la respectarea Codului, identificarea eventualelor probleme și prezentarea conducerii Instituției a cilor de soluționare a lor;

Întocmirea și prezentarea raportului anual (rapoartelor de altă periodicitate) privind respectarea imperativelor morale în Universitate. Frecvența ședințelor Comisiei de etică poate fi de cel puțin o dată în trimestru, iar în

condiții de forță majoră Comisia de etică se poate reuni mai des. Ședințele Comisiei de etică vor fi deliberative dacă la ele participă 2/3 din membri.

În vederea asigurării activității Comisiei de etică se va forma secretariatul (se va desemna secretarul) Comisiei, funcțiile de bază ale căruia vor fi:

- recepționarea (înregistrarea) plângerilor, sesizărilor privind cazurile de încălcare a Codului (inclusiv prin intermediul poștei, e-mail, boxelor de colectare a plângerilor plasate în incinta Universității și cminele acesteia, la telefon etc.) și informarea despre rezultatele soluționării plângerilor;
- testarea opiniei membrilor Universității (studenților, doctoranzilor, corpului didactic și nedidactic) referitor la respectarea Codului moral;
comunicarea cu membrii Comisiei de etică; perfectarea proceselor verbale ale ședințelor Comisiei;

asigurarea accesului persoanelor interesate în procesele verbale ale sedințelor în rapoartele Comisiei;

- publicarea și diseminarea Codului moral;
- publicarea raportului (rapoartelor) Comisiei de etică în ziarul Institutului și plasarea lor pe pagina web.

Membrii Comisiei de etică și ai secretariatului vor respecta principiile integrității, confidențialității, obiectivității și responsabilității în activitatea sa. Ei poartă răspundere pentru orice concluzie greșită, pentru denaturarea și tăcerea, cu/sau fără intenție, a informațiilor privind încălcarea Codului moral.

Membrii Comisiei de etică aflați în situație de conflict de interese la soluționarea cazurilor de încălcare a prevederilor Codului moral trebuie să se autorizeze.